

II. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Микола Балух

викладач кафедри туризму, теорії та методики фізичної культури та валеології
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
м. Хмельницький

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті розглянуто особливості формування здоров'язбережувальних компетентностей майбутнього соціального педагога в процесі професійної підготовки.

Ключові слова: культура, здоров'язбережувальні компетентності, соціальний педагог.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Щоб бути здоровим – необхідно правильно реагувати на постійний та тривалий вплив як зовнішнього так і внутрішнього середовищ. В останні десятиліття ведучі науковці світу зарахували проблему здоров'я в широкому розумінні до кола глобальних проблем, вирішення яких обумовлює не тільки кількісні та якісні характеристики майбутнього розвитку людства, а й навіть сам факт його подальшого існування.

Загальноприйнятим у міжнародному спілкуванні є визначення здоров'я, викладене у преамбулі Статуту ВООЗ (1948 р.): «Здоров'я - це стан повного фізичного, духовного і соціального благополуччя, а не лише відсутність хвороб або фізичних вад» [1]. Але, дозвольте кардинально не погодитись з цим визначенням. На нашу професійну думку, здоров'я – це здатність організму адаптуватися до мінливих умов оточуючого та внутрішнього середовищ. Хода, дихання, сидіння, прийом їжі – все це доволі повсякденні рухи. Але якщо усі ці рухи за певних причин побудовані не правильно, то вони під час своєї реалізації будуть щоразу травмувати людину. Необхідно наголосити, що у реальному житті всі чотири складові – фізична, психічна,

духовна і соціальна – діють одночасно та їх інтегрований вплив визначає стан здоров'я людини як цілісний складний феномен.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наскрізна взаємозалежність і взаємообумовленість всіх вище вказаних рівнів здоров'я визначає саме ту позицію, що проголошують країни – б сучасні лідери в напрямку формування здорового способу життя (ФЗСЖ): кожна людина несе певну частку особистої відповідальності за здоров'я всього людства і, відповідно, усе людство певною мірою відповідальне за здоров'я кожної людини.

Таким чином ми приходимо до цілком логічного висновку: 1) здоров'я – головний ресурс як для громадського, так і для особистого соціального та економічного розвитку, це вкрай важливий вимір рівня якості життя, це в свою чергу чи не єдиний показник багатогранної конкурентоспроможності людини; 2) політичні, економічні та суспільні події, рівно як і поведінкові та біологічні умови існування – усе це може або сприяти формуванню та зміцненню здоров'я, або шкодити йому.

Зробити ці умови сприятливими можливо, планомірно вживаючи заходів щодо формування здорового способу життя: застосування сучасної ідеології формування здорового способу життя саме по собі ще не є запорукою позитивних змін, тому що люди неспроможні досягти свого найповнішого потенціалу здоров'я, якщо не в змозі контролювати всі чинники та процеси, що визначають стан та рівень їх здоров'я. Тому інноваційна політика формування здорового способу життя повинна чітко визначити напрями діяльності, де потрібен негайний контроль реальної ситуації: заходи формування здорового способу життя повинні бути конкретно спрямовані на зменшення вагомих відмінностей у наявному стані здоров'я і забезпечення усім людям рівних можливостей і ресурсів для досягнення свого найповнішого потенціалу рівня власного здоров'я.

Численними дослідженнями доведено, що у розвиненому суспільстві рівень здоров'я значною мірою пов'язаний із рівнем освіти. Чим вище освітній рівень певного соціального середовища, тим кращі, як правило, в ньому узагальнені показники здоров'я. Крім того, поняття освіти потрібно розглядати та розуміти комплексно: і як надання інформації, і як навчання методам, прийомам і навичкам здорового способу життя, і як виховання в дусі безумовного пріоритету цінностей індивідуального і громадського здоров'я в усіх

його проявах, сферах, рівнях. Слід відмітити той факт що з моменту прийняття Оттавської Хартії виникла несподівана проблема втілення її положень і визначених у ній принципів у практику формування здорового способу життя в різних країнах світу.

У будь-якому суспільстві досягнення в освіті покращують здоров'я. Формальна освіта у навчально-виховних структурах чи неформальна – у родинях, громадах, суспільстві поліпшує можливості працевлаштування, підвищення доходу, соціального статусу і озброює людей навичками подолання особистих та суспільних проблем. Менш освічені люди обділені не тільки можливостями, здатностями, прагненнями і сподіваннями, у них гірше здоров'я і коротше життя.

Актуальним питанням підготовки студентів зі спеціальності 231 Соціальна робота є формування у них знань з основ соціально-медичної роботи, ознайомлення студентів із найсучаснішими методами та прийомами надання першої долікарської медичної допомоги постраждалому, оволодіння техніками та прийомами надання невідкладної долікарської допомоги. Навчальний матеріал дисципліни спрямований на формування в студентів здоров'язбережувальних компетентностей, відпрацювання протоколів надання невідкладної долікарської допомоги, використання засвоєних навичок в практичній соціальній діяльності в галузі, що суттєво впливатиме на рівень їх професійних компетентностей та культури.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи соціально-медичної роботи» є формування у студентів сучасних уявлень про методи збереження здоров'я, запобігання захворювань, отруєнь, травм та нещасних випадків, які становлять небезпеку для життя та здоров'я людини, методи їх попередження; формування здорового способу життя; засвоєння студентами основних теоретичних знань про причини виникнення та ознаки розвитку хвороб і невідкладних станів, а також формування практичних навичок надання першої долікарської допомоги, забезпечення наявності у бакалаврів необхідного рівня знань, вмінь та навичок з першої медичної допомоги, які необхідні для загальної фахової підготовки майбутнього фахівця соціальної сфери в аспекті здоров'я людини та інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами. Кінцевим результатом є якісна підготовка студентів до теоретико-практичної роботи в процесі професійної діяльності.

Ми вивчаємо, розвиваємо та використовуємо в своїй практиці формування здоров'язбережувальних компетентностей у майбутніх педагогів інноваційну для сучасної педагогічної науки прикладну кінезіологію, що в свою чергу допомагає майбутнім педагогам оволодіти методами та техніками ряду інструментів цієї науки. Інноваційна програма логічно побудована та включає в себе як теорію, так і практику, дає можливість покращувати рівень життя вихованців, позбавляти від болю при травмах чи пошкодженнях, значно покращувати спортивні результати та стати фахівцем зовсім нового рівня.

Розроблена нами система формування здоров'язбережувальних компетентностей майбутніх педагогів забезпечує поглиблене вивчення ряду навчальних дисциплін та оволодіння інноваційними практичними навичками з огляду класичної професійної підготовки майбутнього педагога. Випускник буде компетентний аналізувати і передбачати можливий вплив негативних аспектів на учня в процесі навчальної роботи та життєдіяльності.

Розвиток особистих навичок є стратегією збільшення можливостей людей щодо сприятливого вибору. Формування здорового способу життя широко ініціює спеціальні освітні програми, які навчають молодь протидіяти негативним соціальним явищам.

Все вищезначене дає можливість зробити такі *висновки*: Проблема здоров'я в широкому його розумінні як в особистому, так й у суспільному вимірі набула в наш час загальнопланетарного значення і розглядається як така, що становить небезпеку подальшому розвитку людства. Відвернути імовірну небезпеку можливо шляхом формування здорового способу життя осіб, громад, країн, світу в цілому. Знання і практичні навички з формування здорового способу життя мають бути якомога ширше розповсюджені в суспільстві, ними потрібно керуватися при розробці і прийнятті управлінських рішень на всіх рівнях усіх гілок влади, усіх галузей державного сектора. Потрібно також всіма засобами впливати на приватний сектор і громадські організації у напрямку моніторингу, контролю, сприяння і спрямування діяльності на користь здоров'я населення.

Найбільш ефективний спосіб втілення світоглядних цінностей здоров'я в свідомість населення – це ініціація з боку органів державної влади і місцевого самоврядування різноманітних

локальних проєктів, обмежених місцевими масштабами, зокрема масштабами первинних адміністративно-територіальних структур і окремих організацій. Такі проєкти, якщо вони розроблені і впроваджуються з урахуванням основних положень теорії і практики формування здорового способу життя, можуть бути достатньо ефективними, незважаючи на певну нестачу ресурсів, що має місце сьогодні в Україні.

Список використаних джерел

1. Здоровье-XXI : Основы политики достижения здоровья для всех в Европейском регионе ВОЗ: Введение. *Европейская серия по достижению здоровья для всех*. 1998. №5. - Копенгаген.: ВОЗ (ЕРБ).
2. Піндер Л. Новий погляд на структуру: вивчення становища щодо розвитку політики пропагування здоров'я в Канаді. *Пропагування здоров'я*: Вид-во Оксфорд. ун-ту. Т. 3, №2. С. 205-212.
3. Новітні медико-педагогічні технології зміцнення та збереження здоров'я учнівської молоді : навч. метод. посіб. для учителів фіз. культ. / під ред. О.С. Куца. Львів : Укр. технології, 2003. 148 с.
4. Швед М.І., Гудима А.А., Геряк С.М. та ін. Екстрена та невідкладна медична допомога: підручник / за ред. М.І. Шведа. Тернопіль: ТДМУ, 2017 – 448 с.

Галина Бучківська

професор, доктор педагогічних наук

декан гуманітарного факультету

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

м. Хмельницький

Валентина Барановська

доцент, кандидат педагогічних наук

доцент кафедри природничо-математичних дисциплін

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

м. Хмельницький

ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗАСОБАМИ ІКТ

Автори розглядають формування медіаграмотності майбутніх соціальних педагогів в процесі їхньої фахової підготовки. Визначено, що медіаграмотність є не тільки компетентністю, але й частиною того, що утворює професійну культуру фахівця